

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Marek Siwek (sprawozdawca)

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie X.Y. - Sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu
w dniu 19 września 2023 r.,
zażalenia, wniesionego przez obrońcę
na postanowienia Sądu Najwyższego - Izba Odpowiedzialności Zawodowej
z dnia 30 maja 2023 r., sygn. akt I ZI 20/22, o odmowie zawieszenia postępowania
dyscyplinarnego (Dz.U. z 2023 poz. 217)

postanowił:

- 1. utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie,**
- 2. odroczyć sporządzenie uzasadnienia na czas 7 dni.**

UZASADNIENIE

Obrońca sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku X.Y. w sprawie o sygn. akt I ZI 20/22, wniósł w dniu 15 listopada 2022 r. o zawieszenie postępowania z uwagi na długotrwałą przeszkodę w rozpoznaniu sprawy. W uzasadnieniu tego wniosku obrońca wskazał na fakt, iż obwiniony wniósł o wznowienie postępowania i umorzenie postępowania w innej sprawie dyscyplinarnej oraz na stan zdrowia sędziego w stanie spoczynku X.Y., który miał uniemożliwiać jego udział w toczącym się postępowaniu w jakiegokolwiek formie. Do wniosku załączył kserokopię wniosku o wznowienie postępowania oraz informacji o leczeniu szpitalnym obwinionego.

Na rozprawie przed Sądem Najwyższym w dniu 30 maja 2023 r. obrońca obwinionego podniósł, że zawieszenie postępowania jest konieczne do czasu rozpoznania sprawy przez skład 7 sędziów, który wystąpił do pełnego składu izby o rozstrzygnięcie pytań prawnych oraz rozpoznania przez Trybunał Konstytucyjny wątpliwości dotyczących zgodności z Konstytucją ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym.

Sąd Najwyższy postanowieniem wydanym na posiedzeniu jawnym w dnia 30 maja 2023 r., nie uwzględnił wniosku obrońcy, z uwagi na fakt, iż powołane przez niego okoliczności nie mogą stanowić przeszkody długotrwałej uzasadniającej zawieszenie postępowania (pkt 2).

Zażalenie na to postanowienie wniósł obrońca sędziego, zaskarżając je co do pkt. 2 w całości i zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, mający decydujący wpływ na jego treść, a polegający na bezzasadnym uznaniu jakoby nie zachodziła „długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania”, podczas gdy w rzeczywistości taka przeszkoda faktycznie występuje. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zawieszenie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Według art. 22 § 1 k.p.k. przesłanką zawieszenia postępowania jest długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania, w szczególności niemożność ujęcia oskarżonego albo brak możliwości udziału oskarżonego w postępowaniu z powodu choroby psychicznej lub innej ciężkiej choroby. Z treści powołanego przepisu wynika, że katalog okoliczności uzasadniających zawieszenie postępowania ma charakter otwarty, jednakże ich wspólną cechą musi być „długotrwałość”.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że instytucja zawieszenia postępowania karnego unormowana w art. 22 k.p.k. określa konsekwencje wystąpienia przeszkód procesowych o charakterze nietrwałym, a więc uniemożliwiających kontynuację postępowania karnego przez pewien czas (zob.

uchwałę SN (7) z 28.09.2006 r., I KZP 8/06). Nie ulega zatem wątpliwości, że założeniem przyjęcia, że określona okoliczność uzasadnia zawieszenie postępowania jest jej długotrwały, a jednocześnie przejściowy charakter.

Jedną z okoliczności, z którą obrońca wiązał konieczność zawieszenia postępowania dotyczyła rozstrzygnięcia kwestii związanej z pytaniem prawnym skierowanym do pełnego składu Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego w sprawie o sygn. akt II ZZP 3/23. Zasadnie jednak zauważył Sąd Najwyższy w I instancji rozpoznając wniosek w dniu 30 maja 2023 r., że rozstrzygnięcie tego pytania prawnego przewidziane zostało na dzień 19 września 2023 r., a więc na czas krótki i przewidywalny. Ta podnoszona przez obrońcę okoliczność dezaktualizowała się zatem w dniu rozpoznania zażalenia wniesionego w niniejszej sprawie. Oczywiste jest więc, że nie może ona być uznana za długotrwałą przeszkodę uniemożliwiającą prowadzenie postępowania w rozumieniu art. 22 § 1 k.p.k.

Tak samo należy się odnieść do kwestii rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny wątpliwości co do zgodności z Konstytucją RP ustawy zmieniającej właściwość sądu do rozpoznawania spraw dyscyplinarnych sędziów, a także spraw, których przedmiotem jest wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej. W świetle art. 22 § 1 k.p.k. brak jest bowiem podstaw do zawieszenia postępowania z uwagi na oczekiwanie na tego rodzaju prejudykat, zwłaszcza w kontekście tego, że Trybunał Konstytucyjny nie będzie orzekał na skutek przedstawienia pytania o zgodność ustawy z Konstytucją RP przez Sąd Najwyższy. W obecnym stanie prawnym nie obowiązuje akt prawny, który w jakikolwiek sposób rzutowałby negatywnie na aktualną właściwość Sądu Najwyższego do rozpoznania niniejszej sprawy. Nie ulega przy tym wątpliwości trafność stanowiska Sądu Najwyższego I instancji, który wskazał, że czas podjęcia przez Trybunał Konstytucyjny rozstrzygnięcia, jak i jego treść nie są znane, a zarazem nie można przesądzać *a priori*, że sprawy dyscyplinarne sędziów zostaną przekazane do właściwości Naczelnego Sądu Administracyjnego. W takiej sytuacji, podzielając stanowisko obrońcy należałoby zawiesić wszystkie sprawy toczące się przed Izbą Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego, do czego nie ma podstaw.

Co do ostatniej z podnoszonych okoliczności, a więc upatrywania podstawy do zawieszenia postępowania w stanie zdrowia X.Y., należy także podzielić pogląd wyrażony przez sąd I instancji, zgodnie z którym stan zdrowia obwinionego nie jest okolicznością przejściową lecz ma charakter trwały i nie przemijający. W orzecznictwie wypracowany został pogląd, zgodnie z którym w pojęciach "choroba psychiczna lub inna ciężka choroba", mieszczą się najpoważniejsze choroby i stany terminalne związane z końcową fazą życia (zob. np. postanowienie SN z 31.03.2016 r., II KK 313/15), których to stanów nie sposób przypisać sędziemu w stanie spoczynku X.Y. Należy wszakże zauważyć, że zastosowanie instytucji zawieszenia postępowania karnego z powodu rozważanej przesłanki ma na celu zapewnienie stronie możliwości realizowania w tym postępowaniu skutecznego prawa do obrony. Postępowanie w przedmiocie wyrażenia zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej nie jest jednak postępowaniem karnym, a więc regulacja z art. 22 § 1 k.p.k. nie ma do tego postępowania bezpośredniego zastosowania, a jedynie zastosowanie odpowiednie. Kwestia zapewnienia prawa do obrony w sytuacji niemożności udziału w postępowaniu z powodu choroby została natomiast uregulowana w przepisach odnoszących się do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, które z kolei mają odpowiednie zastosowanie w sprawach z wniosku o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.

Zgodnie z art. 113 § 1 u.s.p. obwiniony może ustanowić obrońcę spośród sędziów, prokuratorów, adwokatów lub radców prawnych. Z art. 113 § 2 u.s.p. wynika natomiast, że jeżeli obwiniony nie może brać udziału w postępowaniu przed sądem dyscyplinarnym z powodu choroby, prezes sądu dyscyplinarnego albo sąd dyscyplinarny wyznacza, na uzasadniony wniosek obwinionego, obrońcę z urzędu spośród adwokatów lub radców prawnych. Treść powołanej regulacji wskazuje zatem, że niemożność udziału w postępowaniu dyscyplinarnym z powodu choroby nie uzasadnia zawieszenia postępowania, a jedynie może samoistnie prowadzić do zapewnienia w tym postępowaniu pomocy prawnej. Pomoc taka jest aktualnie świadczona dla sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku X.Y., na co wskazuje choćby fakt wniesienia zażalenia na decyzję o odmowie zawieszenia postępowania.

W tym stanie rzeczy nie sposób uznać, by doszło do błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego postanowienia, wobec czego Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[M. T.]

[ms]